

Rekopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

KURJER LITIEWSKI

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmują się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4-6 p. p. w Biurze ogłoszeń L. i E. Metal i S-ka, Wielka 96, telefon Nr. 886. Po godz. 6-ej niekrogi; inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego Suworowska Nr. 2

WARUNKI PRENUMERATY:

W WILNIE	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	8,-	4,-	2,-	—,70
ZAGRANICĄ	10,-	5,-	2,50	—,84
	16,-	8,-	4,-	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie. Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1-go każdego miesiąca. Listów niefrankowanych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rekopisów — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje. Rekopisy bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

WYDAWNICTWA ROK X.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświątecznych. REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt 5-to Jerski № 28. Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96. Telefon № 129, telefon drukarni № 685. Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p. Redaktor przyjmuje od godz. 2—3 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petitowy w tekście, lub jego miejsce 1 rb. Ogłoszenia na 1-ej stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Ogłoszenia na 1 str. o połyecz. państw. za wiersz pet. lub jego miejsce 1 rb. Reklamy za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Nekrologi za wiersz pet. lub jego miejsce na 1 str. 50 k., po tekście 30 k. Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb. Ogłoszenia z wyjątkiem za wiersz petitowy lub jego miejsce 20 kop. Drobnie ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsze 40 kop. Ogłoszenia w niedzielny numerze o 25 proc. drożej. Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca oprócz opl. pozt.

Przypominamy Szanownym Prenumeratorom, że czas odnowić przedpłatę na półroczcie II° kwartał III^{ci} 1914 r. miesiąc lipiec

KALODONT
Niezbędny KREM i ELIKSIR do ZĘBÓW
Utrzymuje zęby białe, czyste i zdrowe.
adać wszędzie.

Ogród po-Bernardyński.
TEATR „NOWOCZESNY”
DZIŚ: zmiana programu
„Wszystko w porządku”. — Dział koncertowy. —
„Dziewczyna z sercem”.
Bilety sprzedają kasa teatru.

KINEMATOGRAF BRONISŁAWA
D. 8, 9 i 10 lipca r. b. — Przegląd wypadków bieżących, kronika. AKSAMITNE SZPONY, dramat w 3 częściach, 8 akt. z udziałem znakomitej Lidji Caranta, Czeskiej 1-sza — Wzrost zaciąka się; 2 ga — Matka z córką rywalki; 3-ia — Skrzydła sokoła. — Wyścigi w Liverpoolu, natura. Burka Głuszyńska, komedia. Pogrzeb arcyksięcia Ferdynanda i księżnej Hoehenberg. Początek o godzinie 6-ej.

Teatr Familijny R. Sztremera
Tytuł 8, 9 i 10 lipca r. b. — Sensacja sezonowa. Porywający dram. w 4 akt. z udziałem znakomitej Lidji Caranta, w roli głównej detektywa Robinsona. **ZŁY DUCH.** Tajemnica pałacu posłów. Śmiech i weselość. Niezrównana farsa! Przyjemnie spędzisz wieczór u „Maksyma”.
ul. Wielka 74.
Telef. № 16-00.
Przeгляд wypadków bieżących, kronika.

Ogród Botaniczny I. Szumana. Sala koncertowa. Telef. 364.
II DZIŚ WIECZÓR WYSTĘPÓW II
Duet Dżek-Murry. — Dwieżńska, Horta, polska artystka Marja Tokarska. — Zeffr, Grey, Macewicz, — Orlicz.
Początek o godz. 12-ej w nocy. — Na werandzie obiady od godz. 2 pp

NAJLEPSZE MOTORY angielskiej fabryki The National Gas Engine Co. Ltd. w Aston under Lyne (Manchester).
Roczną produkcją przeszło 4000 motorów. W Król. Polsk. pracuje od dłuższ. czasu przeszło 400 motorów.
Wylągnięci przedstawiciele: „ATLANTA” BIURO TECHNICZNE
właśc. A. Loth i M. Pietruszka, Inżynierowie w Warszawie. Oddział Wileński: zaułek 5-to Jakóbski № 17, telef. 19-55.

PRAWA ED. PINAUD
Prywatne 8-klasowe gimnazjum żeńskie
W. M. PROZOROWEJ
Z PRAWAMI.
Bieżąco wstępne do wszystkich klas rozpoczyna się 15-go sierpnia. Przyjęcia prób w kancelarii gimnazjum (Wilno, Chersońska 5) w lipcu w poniedziałki i czwartki od godz. 1 do 2-ej, od 1 sierpnia codziennie od godz. 11 do 2 po poł. 3751

Pokój, czy wojna?
Pytanie to absorbuje znowu wielu od chwili, gdy w Serajewie padł śmiertelny strzał. Do ostatnich dni można było mówić, że dobiegają podobne pozbawione są głębszych podstaw, jeśli chodzi o najbliższą przyszłość stronników austriacko-serbskich, ostatnie jednak właśnie dni przyniosły sporo nowych faktów, mogących wzbudzić niepokój wśród szczerych zwolenników pokoju europejskiego.

Wszystko to, co się jeszcze przed tygodniem pisało i mówiło, zwiastowała w prasie wiedeńskiej i berlińskiej — śmiało rzecz można — było obliczone na wywołanie sensacji, na współzawodnictwo dziennikarskie, spekulację giełdową, bądź też było wyrazem chorobliwych zachcianek politycznych. Do wybuchu zatargu zbrojnego pomiędzy Austrią i Serbią nie było jeszcze „dostatecznego powodu”. Nie był nim i nie jest zamach na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda dopóty, dopóki nie zostanie ostatecznie zakończony śledztwo.

W powodzi sensacyjnych pogłoszek spotykaliśmy najdalej idące, między innymi nawet wyrażenie oskarżenia urzędowych sfer serbskich (np. poselstwa serbskiego w Londynie i ks. Jerzego) o zorganizowanie zbrojnego mordu. Jest rzeczą co najmniej wątpliwą, by urząd prokuratora austriacki potrafił tego oskarżenia dowieść. Jest to rzeczą zgoła wykluczoną — choć to właśnie byłoby najistotniejszym powodem do wypowiedzenia wojny, bez żadnej zadostateczności na jakiejkolwiek innej drodze. Pozostają więc inni sprawy, mniej odpowiedzialni, a więc w pierwszym rzędzie propagatorzy idei wielko-serbskiej.

wówczas też będą skończone wszystkie rokowania dyplomatyczne. Z powyższych informacji wynika, że nie tylko zatarg z Serbią zasnawa chmurami horyzont polityczny. Dyplomacja austro-węgierska ma ciężkie tarapaty z całącią sprawy południowo-słowiańskiej, która według ugruntowanego się coraz bardziej przekonania musi prędzej czy później być rozstrzygnięta z bronią w rękę. Do kłopotów natury politycznej przylaczają się systematycznie towarzyszące wszelkim tego rodzaju, jak ostatnie, wstrząśnieniom kłopoty gospodarcze. „Dyplomacja austriacka — pisze zwykle dobrze poinformowany korespondent wiedeński powściągliwego i ostrożnego „Czasu” — zdecydowana jest do położenia kresu stosunkom, które trzeci rok już z rządu ołowiem cięża na życiu gospodarczym monarchii. Myliliby się, kłoby lekceważył następstwa ostatniego krachu. Wysył one daleko poza koło zawodowych spekulantów. Wobec zupełnego prawie zamknięcia źródeł kredytu hipotecznego, a zacięnienia kredytu handlowego, niezliczeni przedsiębiorcy, kupcy, przemysłowcy i rolnicy zmuszeni byli po najniższej cenie wyzbyć się walorów, potrzebując do swoich interesów płynnego kapitału. Zastrzyła się jeszcze kłęska przez to, że wielkie banki, właśnie ze względu na niepewność zewnętrzną, trzymać muszą wielkie rezerwy na ewentualne zapotrzebowanie państwa. Węc powtarzam: sfery decydujące postanowiły już stanowczo położyć kres tej niepewności!”

A więc wojna? Robią ją już od kilku dni niektóre pisma niemieckie, czem spowodowały w poniedziałek panikę i zniżkę kursu walorów nawet na giełdzie berlińskiej. Znamienne jest szczególnie wystąpienie urzędowego organu kapitalistów „Lokal-schrift Berl. Handl. Gesellschaft”, który zwracał się w wyrażeniach pogroźkami pod adresem Serbii. „Warto byłoby — pisał — obmyśleć miecza, choćby po to, aby uprzężyć te chwile, gdy Francja i Rosja osiągną rozkwit swej potęgi. Zresztą rząd i naród niemiecki posiadają dość mocne nerwy, aby się nie obawiać obrazów przyszłości. Naturalnie, jeśli Serbia, opierając się na poparcu Rosji, odmówi spełnienia woli Austrii, to armaty przemówią same. Co do tego niema wątpliwości”. Jednocześnie prawie wystąpił organ rządowy Niemiec „Norddeutsche Allg. Ztg.”, radząc Serbii, by dla uniknięcia zatargu spełniła to, czego zażąda od niej Austria.

Mnożą się więc oznaki niepokojące — nie trzeba jednak śmuc zbyt ryzykownych wniosków. Na niewiarę przedwzrostkiem zasługując twierdzenie, że ces. Franciszek Józef godzi się na wszelkie ewentualności ostrego wystąpienia w Białogrodzie. Raczej można być pewnym, iż cesarz zrobi wszystko, by tych ewentualności uniknąć. Z drugiej strony politycy austro-węgierscy muszą też sobie zdawać sprawę, na co się wazą. Wojna Austrii z Serbią nie dalaby się zlokalizować, jak tego sobie życzą w rzeczywistości Niemcy, pożar mógłby przybrać szersze rozmiary. W potrząsaniu mieczem jest zapewne spora doza gry dyplomatycznej, obliczonej na efekt, jaki ta gra wywrze w Petersburgu. Petersburg zaś teraz w sprawach bałkańskich wojny nie pragnie i pod wrażeniem zapowiedzi austriackich może będzie skłonniejszy do wywarcia odpowiedniego wpływu w Białogrodzie.

Ale taka gra, jak każda gra, nie może być bez ryzyka. Ryzyko zaś zwiększa się w miarę tego, im częstszymi się stają zapewnienia dyplomacji europejskiej o pokojowych zabiegach, podczas gdy równocześnie wzrastają niepokojnie zbrojenia. Zwykły śmiertelnik widzi w nich najwykłębsze krzatanie się o koło przygotowania przyszłych starć orężnych, zwykły też śmiertelnik zdaje sobie sprawę, iż kiedyś musi nastąpić eksplozja. A często najprostszym przypadkiem staje się przyczyną najpoważniejszych wydarzeń.

Wiadomości polityczne.

Min. Biliński wobec serbów.
(P.). Przebywający w Ischlu minister Biliński przyjął deputację serbskiego stronnictwa narodowego i deputację sejmu bośniackiego. Delegaci zapewnili ministra, że stronnictwo narodowe i nadal trzymać się będzie programu wierności dla tronu i monarchii. Minister Biliński odpowiedział: Jeżeli ludność serbska Bośni udowodni swe stanowisko patriotyczne, przywiązanie do dynastji oraz miłość ku ojczyźnie, nigdy nie zrodzi się myśl jakiegokolwiek zarządzeń przeciwko serbom. Niestety, pewna część młodzieży serbskiej w Bośni sprowadzona została z drogi przez nieuczyniwych przywódców. Lojalna ludność serbska wina wszelkimi siłami starać się wywierać właściwe wpływy na dorastające pokolenie w kierunku zaszczerpienia przywiązania do dynastji.

Zbrojenia niemieckie.
Ciężary finansowe, spowodowane przedwzrostkiem ciągłymi zbrojeniami, wzrosły w Niemczech w ciągu lat kilku do takiej wysokości, że przynajmniej swym ogromem ludność zarobkującą w niebawym sposob. W roku bieżącym Niemcy w statystyce wydatków w wojsko kroczą na czele wszystkich mocarstw całego świata. Według zestawień półrocznego organu urzędu marynarki „Nauticus”, wynoszą wydatki Niemiec na armję i flotę w roku bieżącym olbrzymia cyfra 2 miliardów 245 milionów marek. W znacznym odstepie dopiero następuje z kolei Francja z jednym miliardem 933 milionami, a inne mocarstwa jeszcze mniejsze, choć zawsze jeszcze wysokie wykazują cyfry.

Mimo to jednak z wielkimi strachami się słyszeć w Niemczech głosy o przygotowywanych się nowych zbrojeniach i nowych ciężarach podatkowych. Wymieniony już „Nauticus” zaczyna obrabiać opinię w odpowiednim kierunku. Chodzi tu na razie „tylko” o pomnożenie personelu na istniejących okrętach wojennych, ale niewątpliwie pójdzie za tem zadanie budowy nowych krążowników, za którymi „flotenferajn” agituje całą siłą pary. Równocześnie jednak fanatycy zbrojeń i armję lądową mimo ostatniego ogromnego pomnożenia jej kadrową uważają za niedostatecznie silną. Tu znowu „wehrferajn” wszelkie sprężyny agitacji porusza, aby przeprowadzić żądanie wciągnięcia wszystkich obywateli do służby wojennej w szeregach armji, podczas gdy dotąd jeszcze część pozostaje poza armją.

Jednocześnie dochodzi do wiadomości publicznej, że w urzędzie skarbu Rzeszy gorączkowo pracują nad projektami nowych podatków. Poniważ według ostatecznych stwierdzeń jednorazowy podatek zbrojenowy nie da spodziewanej nadwyżki 200 milionów ponad miliard i przez to nowa powstaje luka, finansisci w urzędzie skarbu są w wielkim kłopotcie. Teraz czekają jeszcze Rzeszę większe ciężary na uchwalone niedawno zasiłki dla weteranów i na podwyższenie pensji urzędniczych. I do tego wszystkiego mają dojść jeszcze nowe olbrzymie wydatki na wojsko. Rząd podobno przygotowuje, jak donosi „Köln. Volkszeitung”, kilka projektów monopolowych, mianowicie monopol na papierosy i jeszcze jeden większy monopol, który na razie trzymamy w tajemnicy.

Niemiecki następca tronu przeciw kanclerzowi.
Na komersie bismarkowskim uzgadnianym przez hakatystów pruskich w kwietniu r. b. profesor akademji poznańskiej Buchholz wygłosił przemówienie, które następnie wydał w formie broszury. Egzemplarz swego elaboratu przesłał także następce tronu, który wysłał do autora następujący telegram: „Przeoczytałem pańską broszurę. Jest ona znakomitą”. Prasa niemiecka zżytała wobec tego następujące ustępy z tej broszury: „Nie skończy się na miliardzie z 1913 r. Niestety niedorzeczne słowa bawarskiego prezesa ministrów Hertlinga nie doznały należytego skarcenia przez kanclerza Rzeszy, którego gromił mu był niezawodnie dzielnik Bismarek, jeśli by za jego

Wiadomości polityczne.

czasów taki „człowieczek” wogóle miał odwagę stać otworzyć”. Calabrozza jest przepelniona wycieczkami przeciwko Bethmannowi Hollwegowi i dzisiejszemu rządowi. Niedwuznacznie Buchholz żąda usunięcia rządów obecnych. Rzeczą jest ciekawą, co powie na tę nową manifestację p. Bethmann Hollweg, szczególnie zaś o powie partja centrowa, wśród której Hertling cieszy się powszechnym i głębokim szacunkiem. Naprawdę też Hertling bynajmniej nie jest tym małym „człowieczkiem”, jak go nazywa właśnie profesor Buchholz z Poznania. Zdaje się, że i bawarczyzy wysprężają sobie energicznie to postępowanie Hartlinga.

Przygotowania wojenne francuskie.
Francuski minister wojny, Messimy, składa dowody, że chce energicznie i poważnie usunąć wszelkie zaniedbanie w dziedzinie administracji wojskowej. Senator Karol Humbert dowiódł, że obwarowania na granicy wschodniej już dawno nie odpowiadają dzisiejszym wymaganiom techniki wojennej. Pan Messimy popędznie wysłał do Francji wschodniej specjalną komisję, która ma zbadać jaknajdokładniej sposób budowania nowych fortyfikacji. W komisji zasiada general i kontroler generalny. Mają oni obliczyć, ile pieniędzy będzie trzeba, aby wszystkie obwarowania zmodernizować i przerobić w taki sposób, aby odpowiadały najnowszym wymaganiom techniki. Humbert dowiódł, że mosty metalowe, oddane do rozporządzenia wojsk technicznych armji francuskiej nie są tak silne, aby mogły znieść ciężar nowoczesnych materiałów kolejowych, a zwłaszcza nowych, ciężkich lokomotyw pociągów pociągów. Dodał, że już od roku prowadzi się studja nad nowymi modelami mostów. Czyniki powołane przeciw nie mogły się od roku zdecydować, jaki model należałoby przyjąć ostatecznie. Messimy udał się w dniu 4 (17) lipca do Wersalu, aby zbadać próby, robione z nowym mostem metalowym. Próba wypadła pomyślnie. Minister natychmiast rozporządził, aby według takiego modelu sfabrykowano cały szereg mostów metalowych dla armji francuskiej.

Przeciwko duńczykom.
Prasa berlińska komunikowała w tych dniach, że wkrótce złoży swój urząd naczelny prezes prowincji szlezwicko-holsztyńskiej, Bülow, aby ustąpić miejsce następcy, który będzie stosował ostrzejszą politykę wobec duńczyków w szlezwickach. Powiadano, że stało się to pod wpływem wygłoszonej w pruskiej Izbie panów antyduńskiej mowy księcia Ernesta Günthera szlezwicko-holsztyńskiego, szwagra cesarza Wilhelma. Urzędowanie wiadomościom tym zaprzeczono. Obecnie ogłasza telegraficzne biuro Wolffa z polecenia rządu pruskiego, że naczelny prezes Bülow sam jest zwolennikiem ostrzejszego kursu politycznego wobec duńczyków i działa w całkowitem porozumieniu z rządem pruskim.

Zaprzeczenie.
(P.). Ogłoszone zostało urzędowe zaprzeczenie pogłosek o przyjeździe króla angielskiego na tegoroczne wielkie manewry armji niemieckiej.

Na pograniczu.
Pisma donoszą w dodatkach nadzwyczajnych o niestannych starciach nadgranicznych pomiędzy posterunkami bułgarskimi i rumuńskimi. Walki te są b. poważne. Bułgarja żąda, aby zatarg, wynikły na tle tych bójek, załatwił sąd polubowny mocarstw, zaś Rumunja sprawę tę chce załatwić sama.

Z Albanji.
Powstańcy albańscy zgodzili się na prowadzenie pertraktacji z przedstawicielami wszystkich mocarstw. Pertraktacje te miały się odbyć w d. 9 (22) bm., t. j. od wczoraj. Od ich wyniku zależne będą dalsze losy ks. Wieda.

zmiarki, że obrady konferencji toczyły się w tonie bardzo przyjaznym, ale nie zapowiadały stanowczych i pożądanych wyników.

W sprawie przyszłej cukrowni na Litwie.
Dnia 29 czerwca (12 lipca) r. b. w lokalu Tow. roln. kowieńskiego odbyło się pierwsze posiedzenie połączonego komitetu organizacyjnego suwalsko-kowieńskiego dla narady nad sprawą powołania do życia pierwszej cukrowni na Litwie. W posiedzeniu tem, oprócz wymienionych w poprzedniej korespondencji mojej członków komitetu, wziął udział również przedstawiciel zarządu kow. Tow. wazj. kredytu rolnego, następnie dyrektor stacji doświadczalnej bejsagolskiej, poza tem zaproszony przez jednego z członków komitetu specjalista cukrownik dla dania wskazówek i informacji natury technicznej, wreszcie kilku ziemian ad hoc przybyłych.

Z dyskusji wyjaśniło się, iż cukrownia w latach pierwszych oprócz się musi na plantacjach dość daleko rozrzuconych po nad linią kolejową, gdyż wytworzenie od razu rejonu plantacji o krótkim promieniu, z którego dostarczać by można buraki drogą kołową (najtańsza zawsze, bo dostarczająca buraki wprost do fabryki) na razie osiągnąć się nie da wobec nieobniżenia szerokości sier z uprawy buraka cukrowego. W przyszłości niedługo po kilku latach uprawy rejon ten droga naturalna się skróci i ewentualnie na krańcach jego powstaną nowe cukrownie. Projektowany rejon ciągnąłby się przypuszczalnie pasem 15-wiorstowym: po obu stronach trasy kolejowej od Wierzbolowa do Landwarowa, od Koszardar do Popielan i od Radziwiłłszek do Rakiszek. Dalsza odstawa niż 15 w. od st. kol. dla plantatorów się nie oplaci przypuszczalnie. Za buraki franco wagon stacja odstawy cukrownia mogłaby przypuszczalnie płacić od 12 do 14 kop. za pud w zależności od odległości od punktu fabryki, która powstałaby przy linii kolejowej w punkcie najdogodniejszym.

Przy najpomyślniejszym przebiegu sprawy powołania do życia cukrowni mogłaby być ona puszczona w ruch na jesieni 1916 roku. Należałoby więc rok 1915 uważać, jako przygotowawczy dla ogółu przyszłych plantatorów w celu urządzenia w majątku każdego z nich małych plantacji pokazowo-praktycznych, dla obznajmienia się z uprawą buraka cukrowego samych plantatorów i przyniesienia do niej miejscowego robotnika. W tym celu pożądanym jest powołanie do życia specjalnego instruktora dla uprawy buraków, który zacząłby funkcjonować już od września r. b. i z którego usług mogłoby korzystać nieobznajmieni jeszcze z burakiem cukrowym plantatorzy już przy przygotowawczej uprawie jesiennej pod przyszłoroczne drobne plantacje, z których zbiór może być użyty, jako doskonała karma dla inwentarza.

Pożądanym byłoby również wystąpienie si o robotników akordowych z Królewska, tak zw. plantatorów, już dla wiosny roku 1915.

Co do formy finansowania przedsiębiorstwa, uważając postawienie definitywnego wniosku za przedwczesne, komitet postanowił dążyć do powołania do życia przedsiębiorstwa na zasadach spółdzielczej, resp. cukrowni udziałowej z udziałami 1000-rublowymi, lub mniejszymi, zgrupowanymi w rękach rolniczych i przedwzrostkiem w rękach plantatorów, aby na kierunku prowadzenia fabryki mieli wyłączny wpływ rolnicy - plantatorzy i aby do przedsiębiorstwa nie wciśnięły się w przemożnej cyfrze kapitału niepożądane.

Za najpilniejszą na razie sprawę postanowiono uważać sprawę zebrania deklaracji na potrzebę plantowania dla potrzeb fabryki przestrzeń ogólną plantacji i ustalenia rejonu oraz składu osobistego plantatorów. W tym celu postanowiono zwrócić się niezwłocznie z odczwą do ziemian, zamieszkałych w promieniu przyszłego projektowanego rejonu, aby się zapisywali na deklaracje do plantowania buraków. Każdy z członków komitetu zapożyczony będzie w listę do przyjmowania zapisów na plantacje i na udział pieniężny w finansowaniu przedsiębiorstwa i zbierając takowe będzie w obęgu swego zamieszkania, udzielając osobistie wszelkiej wyjaśnienia interesowanemu. Deklaracje na przestrzeń plantacji nie ograniczają

Konferencja o home-rule'u.
(P.). Król zaważwał członków konferencji o home-rule'u i rozważał z nimi o celu zwolnienia konferencji. Gazety angielskie wydrukowały

minimum plantacji, jak również maxi-

Następnie zebranie komitetu, rów-

Demonstracje robotnicze.

Ogłoszony trzydniowy strejk

Od rana można było zauważyć

W Rydze nagle zastrejkowało 70

Na przedmieściach odbyły się

sków kamieniami, z których jeden

Demonstracje obecne ministerjum

We wtorek odbyło się posiedzenie

Strejki petersburskie wywołały

W Rydze nagle zastrejkowało 70

Na przedmieściach odbyły się

Informacje i pogłoski.

Nominacje.

(P.). Gubernator chełmski Wołżyń

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

Ministerjum oświaty okólnikowo

Okólnik ministra oświaty.

nowego programu na piątek. Dziś

Przedstawienia dopełni część

OSOBISTE.

O - W kolegium ewangelicko-refor-

Z A B A W Y.

Z Resursy rzemieślniczej. W nie-

R O Z E W.

Za rewolwer. Za posiadanie re-

Za hulajstów. Na podstawie pō-

Nieporządku w Cielitniku. Aleja-

Kradzieży. Obywatel z Kowień-

W mieszkaniu Rywy Bekenowej

Bohdanowicz. Krywaniowskiemu

Nagły zgon. Onegdaj na ul. Bak-

Pozostawienie ratunkowe w dniu

Przyjechali do Wilna:

(Hotel Europejski): ob. Maria Szpi-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

(Hotel d'Italie): ob. Aleksander Zho-

row, ob. Aleksander Ulanicki, ob. Mi-

PROWINCJA.

M I N S K.

z) Białoruszczyzna w kościele.

Koncert odbędzie się w sobotę d. 12

Grono litwinów zgłosiło do władz

Według programu koncertu, składa-

Przecież chyba nie trzeba bliżej

z) Ukaz tolerancji w prak-

W Pierszajach, w pow. mińskim

Był niejaki p. Gilewicz, zarządzający

Tamże niedawno usunęto felcera

z) S. p. Marja Niesluchowska

Nieboszczka była niejako konty-

Ekspertyza odbywa się wprost na

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

skieje zawdzięczają niejedno dobre

była i koni w obrębie gmin iwienie-

z) Białoruszczyzna w kościele.

Koncert odbędzie się w sobotę d. 12

Grono litwinów zgłosiło do władz

Według programu koncertu, składa-

Przecież chyba nie trzeba bliżej

z) Ukaz tolerancji w prak-

W Pierszajach, w pow. mińskim

Był niejaki p. Gilewicz, zarządzający

Tamże niedawno usunęto felcera

z) S. p. Marja Niesluchowska

Nieboszczka była niejako konty-

Ekspertyza odbywa się wprost na

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

hilo się w ostatniej chwili, to też i

była i koni w obrębie gmin iwienie-

z) Białoruszczyzna w kościele.

Koncert odbędzie się w sobotę d. 12

Grono litwinów zgłosiło do władz

Według programu koncertu, składa-

Przecież chyba nie trzeba bliżej

z) Ukaz tolerancji w prak-

W Pierszajach, w pow. mińskim

Był niejaki p. Gilewicz, zarządzający

Tamże niedawno usunęto felcera

z) S. p. Marja Niesluchowska

Nieboszczka była niejako konty-

Ekspertyza odbywa się wprost na

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

6) MAURZYCJUS BARRÉS.

Ogród Bereniki.

Z oryginału francuskiego przełożył

W tym względzie wychowanie

Leż istotnie słowo o życiu, formu-

Na dziedzińcu tym wśród kamie-

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

nicznego profesora poznała, że jest

Tak upłynęło dziesięciu dzie-

Ale o ile ten powiew śmierci, idą-

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

przywzajemną do przeszłości a nie-

Niekiedy, za nadejściem wieczo-

Droga Bereniki, jakżeś bliska

ROZDZIAŁ PIĄTY.

Bawilem w Arles od kilku dni,

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

stosunki z najszlachetniejszymi u-

Wśród tych delikatnych zabiegów

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

ciu paryskim, które hartowało mi

Marząc tak o dziecku subtelnem

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W Alyscamps, pewnego wieczoru,

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

W tym roku szerszy ogół ziemianstwa

(D. C. N.)

uczenie. Pod względem narodowościowym dzielą się na: żydów — 325, rosjan (biało i małosurynów) — 314, polaków — 295, litwinów — 212, niemieców — 29, lotyszów — 7 i karaimów — 7.

W poszczególnych szkołach podział jest następujący:

1) Szkoła realna liczy 444 uczniów.

W klasie	Polaków	Litwinów	Rosjan	Żydów	Niemców	Karaimów	Lotyszów	Razem
Wstęp.	15	7	11	7	—	—	—	41
I A.	17	6	7	4	—	—	—	36
I B.	9	15	7	5	—	—	—	36
II A.	15	9	10	3	—	—	—	37
II B.	13	13	3	4	—	—	—	36
III A.	16	5	8	6	—	—	—	35
III B.	10	16	5	2	—	—	—	34
IV	10	10	5	6	—	—	—	34
V A.	10	4	10	5	—	—	—	29
V B.	9	12	—	5	—	—	—	28
VI A.	7	3	10	6	—	—	—	27
VI B.	10	9	—	5	—	—	—	26
VII	15	16	6	6	—	—	—	46
Razem	156	125	82	64	10	4	3	144
%	35,1	28,1	18,4	14,4	2,3	0,9	0,7	

Przeważają więc w niej polacy, po których drugie miejsce zajmują litwini. Liczba litwinów zwiększa się co roku: w r. 1912 było 111 i w r. 1913 — 114. Rubryka rosjan objęta tu została biało i małosuryni.

2) Gimnazjum żeńskie udziela nauki 161 dziewczynkom.

W klasie	Żydówek	Rosjanek	Polak	Litwinek	Zotówek	Niemek	Razem
IV	21	5	3	2	3	2	36
V	19	8	10	5	—	—	42
VI	30	9	4	2	—	—	45
VII	23	5	8	1	—	—	33
Razem	93	27	25	10	3	3	161
%	57,8	16,8	15,5	6,2	1,9	1,9	

Korzystają z niego więc w ogromnej większości żydówki; polki zajmują trzecie miejsce, zaś litwinki — czwarte.

3) Seminarjum nauczycielskie męskie liczy w obecnej chwili 123 uczniów.

W klasie	Białoruski-nów	Rosjan	Litwinów	Małosurynów	Razem
Wstęp.	22	6	—	—	28
I	20	10	1	1	32
II	26	1	3	—	30
III	26	3	2	—	33
Razem	94	20	6	3	123
%	76,5	16,3	4,9	2,4	

Widzimy, że w seminarjum niema ani jednego polaka, a i litwinów liczba zmniejsza się co roku. Z powodu systematycznie napotykanym trudności w przyjeździe do seminarjum zmniejsza się też co roku liczba kandydatów litwinów. W roku bież. znalazło się 3 litwinów, pragnących wstąpić, lecz żaden z nich nie uzyskał na to pozwolenia ministerjum.

Z 94 białoruskich tylko 4 (33,3%) są katolikami, reszta zaś 90 (73,2%) należą do wyznania prawosławnego.

Seminarjum ponieważ ma za zadanie obsługiwać szkoły w gub. kowieńskiej, a tymczasem przed polakami drzwi jego są starannie zamknięte — zaś litwinom wstęp utrudniony.

4) Szkoła miejska 4-klasowa posiada 140 uczniów.

W klasie	Litwinów	Polaków	Żydów	Rosjan	Niemców	Lotyszów	Karaimów	Razem
I	15	11	17	7	—	—	—	50
II	15	9	5	7	3	—	—	40
III	14	7	—	5	1	—	—	28
IV	11	7	1	3	—	—	—	22
Razem	55	34	23	22	4	1	1	140
%	39,3	24,3	16,4	15,7	2,9	0,7	0,7	

Przeważają w niej litwini, polacy zajmują drugie miejsce.

5) Szkoła żeńska Maryjska w

dwóch klasach wstępnych i kl. I — IV liczy 234 dziewczynek.

W klasie	Polak	Rosjanek	Żydówek	Litwinek	Niemek	Karaimek	Razem
Wstępnej starszej	7	2	8	2	4	—	23
Wstępnej młodszej	17	13	14	3	2	—	49
I	20	16	8	4	2	—	50
II	13	11	11	5	4	—	45
III	16	15	15	1	—	—	48
IV	7	9	3	—	—	—	19
Razem	80	66	59	15	12	2	234
%	34,2	28,2	25,2	6,4	5,1	0,9	

Tu przewaga jest po stronie polak; litwinki zajmują miejsce czwarte.

Z Rusi.

+ Cholera. Wobec pojawienia się cholery w gub. kijowskiej, kijowski gubernator wydał rozkaz przygotowania na wypadek zanieśnięcia epidemii w granice gubernii. Wszystkim lekarzom ziemskim w rewirach i sanitarnym polecono zwrócić szczególną uwagę na podejrzane zasłabnięcia, niezwłocznie izolować chorych i dokonywać analizy. Specjalnym okólnikiem do ziemstw powiatowych, lekarzy i urzędników ziemskich zalecono niezwłocznie zawiadomienie telegraficzne władz gubernialnych i powiatowych w razie pojawienia się epidemii; szpitalom w każdym rewirze polecono przygotować kilka łóżek w dobrze izolowanych lokalach na wypadek niespodziewanych zasłabnięć. Poza tem zarząd ziemski udzielał będzie kredytów na wynajęcie specjalnych lokalów na szpitala tymczasowe, na nabycie większych zapasów materiałów dezynfekcyjnych itp.

Kijowski zarząd miejski również zaczyna się przygotowywać na przyjęcie nieproszonych gości. Polecono naprawić miejskie karetki sanitarne, których jest 4 i nabyć dwie nowe karetki. W powiecie winnickim zamontowano dotąd 153 wypadki zasłabnięć i 36 wypadków śmierci. Otwarto baraki chorozyjne we wsi Machonówce (doktor, 2 felcerów i 2 sanitariuszów), w Wasylówce (doktor i 2 sanitariuszów) i w Potokach (doktor, 2 felcerów, 2 sanitariuszów i 2 siostry miłosierdzia).

+ Konkurs na afisz. Komitet wołyńskiej policznej i przemysłowej wystawy w Równiu ogłosił konkurs na afisz dla wystawy. Warunki są następujące: Afisz o dowolnej treści w trzech kolorach, rozmiar półtora arsz. ma 1 arsz., nagród wyznaczono dwie, z których pierwsza 100 rb., druga 50 rb. Ostateczny termin nadsyłania projektów — 1 (14) października 1914 r., pod adresem Wołyńskiej policznej i przemysłowej wystawy w Równiu.

+ Echo jubileuszu. Z powodu uroczystości w Olyce 50-lecia małżeństwa ks. Ferdynanda Radziwiła z ks. Pelagją z ks. Sapiechów oraz 300-lecia założenia ordynacji otyckiej, nastąpiło poświęcenie i założenie parafialnego Domu Ludowego. Jest to dar jubileuszowy parcy książęcej dla parafian otyckich. Równocześnie słycała, że na piątkę dnia tego utworzona ma być kasa emerytalna dla oficyalistów i urzędników ordynacji otyckiej.

Z Królestwa.

× Bankructwo „asymilacji”. Gazeta targonowa „Leben” pisze, że według statystyki oficjalnej w Łodzi na 103.799 żydów podał jako swój język domowy, żargon, 162.392 żydów, czyli przeszło 99 procentów. W czym więc imieniu przemawiają asymilatorzy, którzy nikłym swym odsetkiem usiłują zasłonić i bronić sw. prec. obcego i wrogiego żywiołu?

× „Luna-park” w Warszawie. Na grunatach dawniej „Saskiej Kepy” grono przedsiębiorców warszawskich zakłada zorganizowane na wielką skalę miejsce zabaw ludowych, na wzór zagranicznych „Luna-parków”.

× W imię moralności. Podczas nabożeństwa niedzielnego w kościele reformatów w Kaliszu, jak donosi „Gaz. Kal.”, zaszedł niezwykle fakt.

Oto podczas kazania ks. Wiktor Sakowicz, ostatni ze zgrupowania reformatorów, polecił jednej panience opuścić murury kościoła, a w pewnej chwili wprowadzić swoją córeczkę maletkę.

Powodem do tego zarządzenia były zbyt „wojne” stroje, obrażające skromność obcych.

× Żniwa. Wszędzie w Królestwie już nie tylko żyto, lecz owsy, jęczmień i pszenica są zbierane z pośpiechem w obawie, że po długotrwałej pogodzie może się zasłocić. Żyto w wielu miejscach już zebrano z pola do stodoł i uložono w slerzy. W handlu już jest świeżo ziarno żyta i owsa. Z omłota gospodarze w guberniach Królestwa Polskiego są zadolowani, kłosa bowiem są pełne i ziarno nie drobne.

× Burza. (P.) Z częstochowskiej grafia, że po długotrwałych ciepłach we wtorek wieczorem przeszła nad miastem i okolice niebywała burza, połączona z ulewą i gradem wielkości orzechów laskowych. Burza tej towarzyszyły bezustannie grzmoty i niebezpieczny piorun. Od pożaru wznieconego przez piorun spaliła się wraz ze składami wielka fabryka czestochowska ok. papierowych. Przewodniki telegraficzne i telefoniczne zostały porwane.

Z sa kordonu.

§ „Przegląd Polski” i „Nowy Przegląd Polski”. Wychodzący w Krakowie od roku 1866 miesięcznik „Przegląd Polski” zamknął swoją działalność 7 lipca, który to pismo założyli, jak pisze „Czas” krakowski, żyje tylko dwóch: Stanisław hr. Tarnowski i Stanisław Kozłman. Obok założycieli stały także postacie jak Helel, Adam Potocki, Julian Dumajewski, Ziemiałkowski, Zyblikiewicz, Kalinka, Kłaczko, Paweł Popiel, Henryk Wodźki.

Z popiołów zamkniętego „Przeglądu Polskiego” powstaje nowy miesięcznik „Nowy Przegląd Polski”, którego założyciele piszą:

„Żywiołem dzienników, ich racją była jest bieżący bieg potocznych, białka stronnictw politycznych. Potrzeba organu, któryby przez swoją formę i przez ukazywanie się w dłuższych odstępach czasu stał dalej od wiru i zgiełku zatargów dnia powszedniego, któryby umożliwiał poważnie rozstrząsać głębszych związków i przyczyn życia politycznego, społecznego i duchowego”.

„Tym celem służyć będzie „Nowy Przegląd Polski”, który wkrótce ma powstać dzięki życzeniu i poparciu całego zastępu ludzi, odczuwających tę potrzebę. Będzie on, jak dawny, ukazywał się miesięcznie w postaci książkowej. Nie będąc w ścisłym znaczeniu organem jakiegoś stronnictwa politycznego, nie broniona interesów partyjnych, będzie bronił zasad zachowawczych, będzie się rozwijał w zasiedlanym do zmienionych warunków obecnych”.

„Redakcja, uważając za konieczne utrzymanie związku duchowego, a nawet styczności bezpośredniej z tymi, którzy kierowali „Przeglądem Polskim”, opierać się będzie o kółka, należące do uniwersytetów krakowskiego i lwowskiego, do Akademii Umiejętności, do Tow. naukowego warszawskiego, wogóle o żywioły najpoważniejsze naszego społeczeństwa. Grono ludzi o imionach zaszczytnych znanych w kraju stanowić będzie komitet redakcyjny”.

Okazywy zeszyt „Nowego Przeglądu Polskiego” zostanie rozesłany w jesieni.

Z Rosji.

× Echa zamachu na Rasputina. Rasputin czuje się bardzo dobrze i jego wyzdrowienie nie ulega podobno wątpliwości. Lejb-chirurg Hohenforn, o którym wspomnieliśmy w drodze do Tiumenia wiadomości o zdrowiu Rasputina, zamieścił dalszą podróż i powrócił do Petersburga. Władze sądowe udzieliły nagany urzędnikowi wsi Pokrowskiej, który, uważając Rasputina za zwykłego śmiertelnika, raport o zamachu przesłał władzom z wyjątkiem poczta. O wypadku dowiedziano się w Petersburgu i Tobolsku dzięki depeszm zwolenników „starcy”.

× Wykrycie bandy. W Jekatierynowo sławiu policja wykryła bandę zbójczą, która dokonywała napadów, podsyłając się pod agentów policji gładziej. Jakież było zdumienie policji, gdy dowiedziała się, że do bandy należy trzech wojskowych, a mianowicie: podporucznik Lysakow, wolontariusz Zeifer i szeregowiec Kostianin. Wszystkich aresztowano.

× Ofiary piorunów. (P.) W czasie ostatnich burz w gubernii poltawskiej od piorunów zginęło 34 osoby.

× Ucieczka Heljodora. Według informacji petersburskich, Heljodor uciekł w przebraniu kobiecym. W Carycynie poślgnął się z żoną i wielu swymi zwolennikami i potajemnie Carycyn opuścił. Departament policji polecił wyznaczyć miejsce pobytu Heljodora i rozciągnąć nad nim ścisły nadzór. Prawdopodobnie Heljodor uciekł, obawiając się aresztu w związku z zamachem na Rasputina.

× Poświęcenie szantanu. W Synodzie otrzymano wiadomości, że w Samarze przy otwarciu restauracji i kafełszantanu duchowieństwo miejscowe odprawilo nabożeństwo, przyczem duchowni obchodzili oddzielne gabinety i błogosławili je ikonomi. Synod polecił zbadać te kwestie, a równocześnie rozesłał okólnik, zabraniający duchowieństwu poświęcania lokalów przeznaczonych wyraźnie dla celów niemoralnych.

Proces pani Caillaux.

Proces odbywa się ściśle według nakreślonego z góry porządku. Po między świadkami znajduje się: mąż oskarżonej b. minister Caillaux, Ceccaidi, Barthou, dwaj bracia Cassagnacowie i w. in. znanych osobistości. Z poniedział 14 znowych przysięgłych wykluczone został brat redaktora „Figara”, figurujący jako świadek ze strony prokuratury.

(P.) W toku badania świadków sąd ściera zeznania od współpracowników „Figaro”. Badanie to ma na celu ustalenie zachowania się pani Caillaux po zabójstwie i wyjaśnienie, czy Calmette istotnie miał zamiar ogłosić wiadome listy poufne.

Były minister Caillaux, mąż oskarżonej, opowiedział sądowi o swym małżeństwie i rozwodzie z panią Heydane, a następnie o małżeństwie z żoną obecną, do której w r. 1909 pisał długie listy, zawierające opis jego życia. Caillaux stara się dowiedzieć, że miał zasadę obawiać się ogłoszenia tych listów.

W dalszym ciągu zeznań Caillaux mówił o czynnościach na zarzutach w sprawie Rochette i na zapytanie w sprawie traktatu francusko-niemieckiego oświadczył, iż odcroczenie sprawy uważa za konieczne. Co do traktatu francusko - niemieckiego, to Caillaux przekonywał o swych dążeniach do ustalenia władzy Francji w Maroku i utrzymania pokój. Może przedstawić dokumenty udowodniające intencje jego działalności, lecz w tym wypadku trzeba się będzie liczyć z bardzo poważnymi konsekwencjami.

Caillaux stara się w zeznaniach swych zdyskredytować „Figaro” oświadcza, że finansowy dział tej gazety należał do T-wa, będącego pod wpływem Niemców. Z powodu zarzutu zajmowania się operacjami finansowymi, Caillaux zaznaczył, że jeżeli wolno eks-ministrom zajmować się adwokaturą, nie można zabraniać zajmować się operacjami finansowymi. W końcu posiedzenia wtorkowego doszło do burzliwego zajęcia między prokuratorem i obrońcą oskarżonej. Obrońca oświadczył, że zrzeknie się obrony, jeżeli prokurator nie stwierdzi, że oddane Poincarému po śmierci Calmette'a dokumenty dyplomatyczne nie naruszają honoru i patriotyzmu Caillaux.

Wyrok w procesie spodziewany jest w nocy z soboty na niedzielę, wszakże niektóre dzienniki przewidyją, że rozprawę potrwają mogą dłużej. Cały dzień jeden zajmą zeznania chirurgów: Pozzi, Doyen, Fraisse i t. d., wezwanych przez obrońcę pani Caillaux, aby wykazać, że Calmette byłby został uratowany, gdyby operacja wyjęcia kuli została dokonana należycie. Zarzucają bowiem prof. Hartmannowi, który operacji tej dokonał, że postąpił lekkomyślnie, przewożąc rannego do kliniki i że niemiejnie zabrał się do rzeczy. Prof. Hartmann zaś oświadcza stanowczo, że nie poczyna się do żadnej

winy i że, gdyby powtórnie wezwany został do podobnego wypadku, postąpiłby zupełnie tak samo.

Wizyta Poincarégo.

Nasz korespondent wiedeński pisze:

Uwagę powszechną zwraca ton coraz to gwałtowniejszy prasy berlińskiej przeciwko Rosji. W ten sposób, w jaki teraz prasa berlińska pisze o Rosji, nie pisała jeszcze nigdy. Nawet umiarkowane dzienniki berlińskie, jak „Vossische Zeitung”, która podkreśla przy każdej sposobności, że nie należy do zwolenników, występuje przeciwko Rosji w sposób niestychanie zjadliwy. Artykuły prasy francuskiej poświęcone Rosji z racji podróży prezydenta Poincarégo do Petersburga, wprawiają „Vossische Zeitung” w niestychany gniew. Zwłaszcza artykuły paryskie, poświęcone opisowi armii rosyjskiej, popchnęły „Vossische Zeitung” do napisania artykułu, namiewającego się z pewnością, że armia rosyjska jest bardzo silną i gotową do boju. „Vossische Zeitung” pisze, że to pochwały francuzów dla armii rosyjskiej są próbą zachwalać zastraszania Europy środkowej. Tymczasem w gronie rzeczy Niemcy są zupełnie spokojne i pewne siebie. Dlatego też nie dają się wciągnąć w pułapkę i nie będą lamentowały z powodu prowokacji, uprawianych przez prasę francuską. Niemcy nie mają przeciwko temu, że Rosja jest przekonana o swojej potęgze. Niemcy też nie mają przeciwko temu, że Francja wierzy w siebie, jakoby wojska rosyjskie i francuskie posiadały przewagę drugą nad armiami trójprzymierza. Przebieg historyczny lat 1870 i 1904 dostarcza Niemcom zupełnego zadośćuczynienia i pewności, że zachwyty prasy francuskiej z racji przewagi wojsk rosyjskich polegają na uludzie.

(P.) „Temps” pisze: Cesarz rosyjski i Poincaré wypowiedzieli słowa reasumujące sytuację. Słowa te: „sila, równowaga i pokój”. Chwilowo zachwiana potęga wojenna sojuszu powróciła do równowagi i zniósła hegemonię trójprzymierza w Europie. Na tych zasadach spoczął pokój, w imię którego Francja i Rosja poniosły w ciągu ostatnich lat ciężkie ofiary. „Journal de Debats” oświadcza, że słowa Cesarza przypomniły wzajemne sympatie i interesy łączące Francję z Rosją. W właściwej ocenie znaczący dyplomata przyjaźni z Anglią, słowa Cesarza i prezydenta Francji nie zawierają pogrzebów pod czymkolwiek adresem.

(P.) W poselstwie francuskim prezydent Poincaré przyjął członków kolonii francuskiej z Petersburga, Moskwy i innych miast, poczem udał się do pałacu Zimowego, gdzie powitany został przez wiceministra Dworu hr. Niroda i administrację pałacową. O g. 5 i pół po poł. nastąpiło przyjęcie ciała dyplomatycznego, przyczem pierwszy przyjęty został senior ciała dyplomatycznego — poseł niemiecki, hr. Pourtales.

Potem Poincaré przyjął deputację szlachty petersburskiej. Marszałek wygłosił mowę i złożył adres szlachty. Prezydent odpowiedział.

Po przyjęciu deputacji szlachty minister spraw wewnętrznych przedstawił prezydentowi deputację miasta Petersburga, która złożyła artystyczny herb miasta, album fotografii z dołączeniem danych statystycznych. Prezydent miasta wygłosił przemowę, na którą odpowiedział Poincaré. Ostatnia przyjęta została deputacja ziemstwa.

Po przyjęciu powyższych deputacji Poincaré udał się na wyspę Wasiljewską, gdzie uczestniczył w uroczystości założenia fundamentów nowego szpitala francuskiego. W drodze powrotnej do poselstwa francuskiego tłumy ludności entuzjastycznie witały prezydenta republiki francuskiej. Na obiedzie, w którym uczestniczyło 80 osób, byli obecni prezwes Rady ministrów Goremynkin, ministerowie, poseł rosyjski w Paryżu, osoby swity Cesarza, dostojnicy Dworu i t. d. Po obiedzie w poselstwie Poincaré udał się w towarzystwie ministra spraw wewnętrznych i posła rosyjskiego na rant do Rady miejskiej, gdzie wydany był obiad dla 250 oficerów eskadry francuskiej. O godz. 12 Poincaré na jachcie „Aleksandria” udał się do Nowego Peterhofu.

Osobom swity prezydenta Monarcha ofiarował: Vivianemu portret swój w ramie osypanej brylantami, wiceadmirałowi Le-Bris złotą tabakierkę z monogramem Monarchy, De Margerie — order Białego Orła. Wogóle wszyscy oficerowie eskadry i członkowie poselstwa otrzymali ordery według rangi.

Prezydent Poincaré ofiarował 50 tys. franków na rzecz biednych miasta Petersburga i 1000 franków na pogorzeczek petersburskich.

W Wielkim pałacu w Peterhofie odbył się bankiet, w którym wziął udział Poincaré i swita z Vivianem na czele. Monarcha miał na sobie mundur marynarki z wstęgą Legii honorowej, a prezydent wstęgi orderu Andrzeja „Pierwowzwanego”. Obecni byli pomiędzy innymi minister Sazonow, Goremynkin, wiceadmirał Le-Bris i poseł rumuński Diamandi.

Paryż. (P.) Prasa w dalszym ciągu z zadowoleniem omawia toasty petersburskie, potwierdzające niezmienną silę, pokojowość i potęgę wojenną przymierza francusko-rosyjskiego. Inspirowany przez Pichona „Petit Parisien” podkreśla słowa o pełni sił dla zabezpieczenia pokoju,

widząc w tem potwierdzenie konieczności zachowania służby trzyletniej. „Radicał” wskazuje, że obecne potraszenie bronią przez Austrię dowodzi konieczności potęgi dla utrzymania pokoju.

Ostatnie telegramy.

Otrzymane w nocy 9 (22) b. m.

NOWA EPARCHJA. Petersburg. (WL.) „Głos Rusi” donosi, że synod rozważa projekt utworzenia samodzielnej kowieńskiej eparchii prawosławnej. Projekt przedstawił bractwo św. nikolskie i petropawłowskie, popierają zaś projekt: gubernator kowieński i minister spraw wewnętrznych.

SPRAWA BISPINGA. Warszawa. (WL.) Wyrok sądu okręgowego w sprawie Bispinga zaszkarył prokurator, który domaga się skazania ordynata, zgodnie z aktem oskarżenia, a więc za mord z premedytacją i za usiłowanie otrucia.

PODRÓŻ DZUNKOWSKIEGO. Tyflis. (P.) Przybył z Władysławem na automobilu wiceminister spraw wewnętrznych Dzunkowski i 10 (23) bm. wyjedzie do Baku. Korespondentowi Agencji Petersburskiej gen. Dzunkowski oświadczył, że nie poczyna żadnych zarządzeń, dopóki szczegółowo nie znajomi się ze stanem rzeczy.

WIEDŃ. (WL.) W kołach wojskowych austriackich jest powszechnie wiadomym, że Serbia zbroi się bardzo energicznie. Wojska serbskie presuwają się na północ, dokąd również wysyłane są olbrzymie zapasy broni i amunicji z arsenału w Kragujevacu. Czarnogórze, zasłane bronią również serbską, mobilizuje swe siły w celu udzielenia pomocy serbom.

Praga. (WL.) Rząd bułgarski zamówił w zakładach Szkoły wielkie ilości broni i amunicji. W tych dniach przyjeżdża do Pragi bułgarska komisja wojskowa w celu odebrania pierwszego transportu — 80 tys. karabinów.

ZATARG SERBSKO-AUSTRIACKI.

Wiedeń. (WL.) Kola kompetentne potwierdzają, iż Berchtold przedstawił cesarzowi ważne postanowienia w sprawie kroków, jakie mają być przedsięwzięte wobec Serbji. Zarazem te same kola zapewniają, iż co do treści i charakteru akcji krąży wśród publiczności i w prasie tylko domysły, nie oparte na źródłowych informacjach. Według jednej z takich wersji, obecnie najbardziej rozpowszechnionej, w ciągu tygodnia ma być doreczona w Białogrodzie nota austriacko - węgierska, utrzymana w tonie stanowczym, lecz ujętym, która da Serbji całkowitą możliwość odpowiedzi, przychylną a nieupokarzającą, dzięki której możliwe byłoby utrzymanie nadal stosunków pokojowych. Nota nie będzie nosiła charakteru ultimatum, nie oznaczy terminu na odpowiedź, ale według opinii powszechnej Austro - Węgry nie będą czekały dłużej, niż do 13 sierpnia, w którym to dniu nowe wybory do skłusztynny rozstrzygną losy gabinetu Paszicza. W Budapeszcie zapewniają, że na stylizację noty wpływ decydujący wywarł premier węgierski hr. Tisza.

Wiedeń. (WL.) Szef austriackiego sztabu generalnego, Conrad v. Hoelzendorf, który przerwał nagie swój urlop i przyjechał do Wiednia, dzisiaj wyjechał z powrotem do Tyrolu.

Wiedeń. (WL.) Władze wojskowe austriackie czynią, jak donosi prasa tujejsza, rozległe ostrożności na przypadku zaostrożenia się stosunków z Serbją.

ARESZTOWANIE.

Budapeszt. (WL.) W Karłowicach aresztowano nauczycielkę Zorę Protic ze Zwornika, podejrzaną o to, że wiedziała o przygotowaniach do zamachu na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Widziano ją na pewien czas przed zamachem, spacerującą w Tużli z jednym z późniejszych sprawców morderstwa.

ZAMET ALBAŃSKI.

Durazzo. (WL.) Wobec odmowy powstańców pertraktowania z przedstaw

na aeroplanie z Ameryki do Europy... wiet sypialni. Przy rozwoju techniki...

Sily powojennej dostarcza dwa motory Curtissa... wybrano jednak dwie ze wzgledu na wieksze bezpieczenstwo.

W ostatnich tygodniach nad jeziorom Keuka przedsiwziat pilot próbne wloty, w ciagu ktorch okazalo sie koniecznosc poczynienia pewnych napraw i udoskonalenia.

Zwazywszy, iz niespelnia przed 10 laty, bo w r. 1905, Orville Wright swoim lotem 38 minutowym wzbudil podziw calego swiata...

W licznicy sportowych pismach czytamy obecnie zyciorys przyzszego zwyciezcy najwiekszego rekordu lotniczego — lub sialnika, ktorogo za szalona odwage spotka los Ikara.

Na szerokim swiecie.

Wielki pozar. W piatek ubiegly w skladach drzewa firmy Lewandowski w Krolewie wybuchnel wielki pozar.

Wielki pozar. W piatek ubiegly w skladach drzewa firmy Lewandowski w Krolewie wybuchnel wielki pozar. Gorgao bylo na wiekszej przestrzeni...

Wielki pozar. W piatek ubiegly w skladach drzewa firmy Lewandowski w Krolewie wybuchnel wielki pozar. Gorgao bylo na wiekszej przestrzeni...

Wielki pozar. W piatek ubiegly w skladach drzewa firmy Lewandowski w Krolewie wybuchnel wielki pozar. Gorgao bylo na wiekszej przestrzeni...

Wielki pozar. W piatek ubiegly w skladach drzewa firmy Lewandowski w Krolewie wybuchnel wielki pozar. Gorgao bylo na wiekszej przestrzeni...

wygrzynajac 100,000 frankow i utrzymujac swój tytul championa swiata. Smith uzywal niedozwolonych sposobow walki...

Ruch w Egipcie. Pod przewodnictwem zony komendanta garnizonu wojska angielskiego zawiapalo sie Stowarzyszenie namięzania kobiet.

O porwanie dzieci. W Nowym Jorku rozpoczal sie proces przeciwko zlonkom band, zajmujacym sie zawodowo porwaniem dzieci.

Jak z zeznan powołanych swiadkow wynika, rabusie uprawiali swój proceder z nadzwyczajna przebiegloscia. Porwali bndz male dzieci z wozków w chwili, gdy piasianka, zajeta rozmowa, uwage zwracala w inną strone...

Ofiary tych band padaly przewaznie rodziny mniej zamożne, glownie sklepiarkze imigranci, ktorch strach przed terroryzmem band powstrzymawal od udania sie do policji o pomoc.

Madry Huerta. Huerta na stale zamieszka w Paryżu. „Petit Parisien” donosi, ze Huerta podczas prezydentury swojej zdolal uciulac drobna sumę 30 milj. fr. Widać, ze prezydentura w Meksyku poplaca i ze ludzie maja tam za co urzadzac powstania.

Kobiety w przemyśle. Rozwój nowoczesnej techniki pracy spowodowal w ostatnich latach równomiernie ze wzrostem liczby mlodojacych robotników, zatrudnionych w przedsiebiorstwach przemyslowych w Niemczech.

gólnych prac pomocniczych, zwlaszcza przy ustawianiu fabrykatów maszynowych, odpowiadajaca. Fakt ten potwierdza rozwój kobiecej sily roboczej.

Wedlug wykazow w sprawozdaniach rocznych wladz nadzorczych w przemyśle i gornictwie w Niemczech, od roku 1895 do r. 1907, a wigo w dwunastu latach, z 664,116 do 1,145,585 osob, czyli o 72,5 proc. Wzrost ten jest nawet szybszy, niz wzrost ogolnej liczby robotników, który w tym samym czasie wedlug urzadowej statystyki wynosil tylko 69,7 proc.

Liczba przedsiebiorstw, zatrudniajacych robotnicke ponad 16 lat licznac, wzrosla w tem dwunastoleciu o 54,921, czyli o 181,7 proc., tj. niemal sie potrojila.

W tym samym kierunku postepowal tez wzrost kobiecej sily roboczej od r. 1910. Od 1 stycznia r. 1910 do konca r. 1912 wzrosla liczba przedsiebiorstw, zatrudniajacych takie pracownice o 8,800, czyli o 9,4 proc. W r. 1912 zatrudnionych bylo w Niemczech ogolem w 101,933 przedsiebiorstwach (majacych conajmniej 10 robotników) 1,379,546 robotnic, licznacych ponad 16 lat.

Najwiecej kobiecych sil roboczych wymaga przemysl tekstylny, w ktorym w r. 1912 zatrudnionych bylo 453,753 robotnic, przemysl konfekcyjny zatrudnial 256,536, zywnosci i srodkow spozywczych 187,098, metalowy 80,131, kumieniowy 73,908, maszynowy 72,556. Mniej robotnic zatrudnia przemysl papierowy, chemiczny, gorniczy i hutniczy, skorny, snydercki, czyszczenia i inne.

Na kazde przedsiebiorstwo w Niemczech przypadalo w r. 1913 przecietnie 13,5 robotnicke ponad 16 lat. Najwyzsza przecietna (34,1) wykazuje pod tym wzgledem przemysl maszynowy.

Wiecej, niz polowa (61,3 proc.) robotnicke, razem 846,147, liczyla ponad 21 lat zycia. Reszta, razem 533,399 (38,7 proc.) liczyla 16 do 21 lat. Liczba stosunkowo obydwoch grup (ponizej i powyzej 21 lat) w poszczegolnych galazach przemyslu jest przewaznie rowna, z wyjatkiem przemyslu konfekcyjnego, w ktorym przewaza cokolwiek liczba mlodojacych robotnicke.

Zapiski literackie.

„WSKAZANIA”. We Lwowie zaczal wychodzic pod tą nazwa miesiecznik, poświęcony zagadnieniom zycia narodowego w dziedzinie politycznej, społecznej, literackiej i gospodarczej. Zeszyt pierwszy czerwcowy zawiera arty-

kul wstepny Stanislaw Grabskiego, poświęcony zagadnieniu budowy niezaleznosci, nadto artykuly: Ludwika Skoczylasa „Bez odpowiedzialnosci”, Mastawa: „W zaborze pruskim”, Pomiana: „Nasze polozenie na Rusi”, Hieronima Wierzyńskiego: „Na przelomie” oraz w Zapiskach: Otrazewienie, Samozradz mieski w Krolestwie, Przechybnak w kwestii robotniczej. Adres wydawnictwa: Lwów, ul. Chmielowskiego 10.

OFIARY

Wpis dla niezamożnych uczniow. W dzien imienin, ku uczczeniu s. p. Amelii Kijalowskiej, córki Marja i Edmunda 2 rb. Zamiat desepy na slub p. M. Leskiej z p. O. Hallerem — Ludmirem Oskierko 5 rb.

Na nauke jezyka polskiego. Ku uczczeniu s. p. Wandy Lukowiczówny — A. L. 3 rb.

Na dom Sera Jezusowego. Ku uczczeniu s. p. Wandy Lukowiczówny — A. L. 5 rb.

Dia chorego studenta IV kursu. Zamiat desepy na slub p. H. Miekiewiczówny z p. Z. Jahilnickim — E. Bondy 1 rb.

CENY ZBOZA.

Table with columns for grain types (ryż, żyto, owies) and prices. Includes sub-sections for telegraphic Ag. Pat. and Lipawa prices.

GIEŁDA.

Table of stock market prices for various locations like London, Berlin, and Paris.

Table of exchange rates for various currencies and locations like London, Moscow, and Warsaw.

Akcje bankow ziemskich: Bessarabko-Tauryskiego, Wileńskiego, Moskiewskiego, etc.

Akcje różnych przedsiebiorstw: Tow. Bańskowski, br. Nobel, etc.

5% Listy zast. Tow. Kred. m. Wilna. 83.50

Advertisement for 'Odo' medicine, featuring an illustration of a hand holding a bottle and text describing its benefits for teeth and oral health.

KARLSBAD. Dr. W. MALESZEWSKI, b. asystent kliniki Krak., ordynuje jak dawniej „HAUS NASTOPII”.

Advertisement for BIOMALC, a health supplement, with text describing its benefits for vitality and energy.

Advertisement for H. KALIŃSKI, an art studio specializing in watercolor and oil painting.

Advertisement for OGŁOSZENIE, a public notice or commission regarding municipal water supply.

Advertisement for 7-klasowa SZKOŁA HANDLOWA w Suwałkach, detailing the school's curriculum and enrollment.

Advertisement for KRYNICA, a health resort, highlighting its mineral water and spa facilities.

Advertisement for Rossyjskie Akc. T-wo Automob., N.A.G., featuring a logo and text about automobile services.

Advertisement for WILŃSKI ZARZĄD MIEJSKI, providing information about local government services.

Advertisement for WYKAZNA reprezentacja, listing names and titles of representatives.

Advertisement for TOWARY LETNIE, a seasonal goods store, with text about summer items and prices.

Advertisement for Skład luster Sz. SOBOLA, a shop selling mirrors and optical instruments.

Advertisement for Zdrojowisko KUDOWA, a health resort, describing its location and benefits.

Advertisement for LECZNICA Wozniesieńska, a clinic specializing in various medical treatments.

Advertisement for Kupno i sprzedaż, a real estate or goods trading notice.

Advertisement for Do sprzedania, a notice regarding the sale of property or goods.

Advertisement for Posady i prace, a notice regarding job openings or housing.

Advertisement for Potrzebny, a notice regarding the need for specific services or goods.

Advertisement for Realista, a notice regarding real estate or business matters.

Advertisement for Uczeń, a notice regarding a student or apprentice.

Advertisement for Do sprzedania, a notice regarding the sale of property or goods.